

II

(EY:n ja Euratomin perustamissopimuksia soveltamalla annetut säädökset, joiden julkaiseminen ei ole pakollista)

PÄÄTÖKSET

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 2 päivänä heinäkuuta 2008,

valtiontuesta C 11/2007 jonka Italia on myöntänyt Ottana Energia S.r.l. -nimiselle yritykselle

(tiedoksiannettu numerolla K(2008) 3117)

(Ainoastaan italiankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2009/730/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon sopimuksen Euroopan talousalueesta ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen säännösten mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ⁽¹⁾ ja ottaa huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

I MENETTELY

- (1) Italian viranomaiset ilmoittivat komissiolle 23 päivänä helmikuuta 2006 Ottana Energia S.r.l.:lle, jäljempänä 'Ottana Energia', myönnetystä pelastamistuesta, joka oli pantu täytäntöön 29 päivänä joulukuuta 2005 eli ennen kyseistä ilmoitusta.
- (2) Italian viranomaiset toimittivat komissiolle 14 päivänä heinäkuuta 2006 rakenneuudistussuunnitelman. Viranomaisten mukaan suunnitelman toimittaminen merkitsi automaattisesti pelastamistuen jatkamista valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi annettujen yhteisöjen suuntaviivojen ⁽²⁾, jäljempänä 'suuntaviivat', 26 kohdassa tarkoitetulla tavalla.
- (3) Komissio totesi 6 päivänä joulukuuta 2006 tehdyssä päätöksessä K(2006) 5829, jäljempänä 'pelastamistukea koskeva päätös', ettei se vastustanut pelastamistukea. Se katsoi kuitenkin, että koska rakenneuudistussuunnitelma ei vaikuttanut tarkoituksenmukaiselta sille asetettujen tavoitteiden toteuttamisen kannalta, pelastamistukea ei olisi mahdollista jatkaa, vaan se olisi lopetettava viimeistään 8 päivänä tammikuuta 2007.
- (4) Koska pelastamistukea ei kuitenkaan lopetettu, komission oli suuntaviivojen 27 kohdan nojalla aloitettava toimet sääntöjenvastaisen pelastamistuen lakkauttamiseksi. Komissio ilmoitti Italialle 4 päivänä huhtikuuta 2007 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukainen menettely. Kirjeessä komissio myös ilmoitti epäilevänsä rakenneuudistustuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille.

⁽¹⁾ EUVL C 122, 2.6.2007, s. 22.

⁽²⁾ EUVL C 244, 1.10.2004, s. 2.

- (5) Komission päätös menettelyn aloittamisesta on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ⁽¹⁾. Komissio on kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa toimenpiteistä. Komissio ei ole saanut huomautuksia asianomaisilta.
- (6) Italia esitti huomautuksia 22 päivänä toukokuuta 2007 päivätyllä kirjeellä. Komissio pyysi lisätietoja 11 päivänä heinäkuuta, 17 päivänä lokakuuta ja 20 päivänä joulukuuta 2007 päivätyillä kirjeillä, joihin toimitettiin vastaukset 31 päivänä elokuuta ja 12 päivänä marraskuuta 2007 sekä 13 päivänä maaliskuuta 2008. Lisäksi 7 päivänä joulukuuta 2007 järjestettiin kokous komission yksiköiden ja Italian viranomaisten välillä. Asiasta on myös käyty kirjeenvaihtoa sähköpostitse; Italia toimitti viimeisimmät vastauksensa 14 ja 28 päivänä toukokuuta 2008.

II YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS TUESTA

1. Tuensaaja

- (7) Ottana Energia on paikallinen yleishyödyllinen laitos, joka sijaitsee Nuoron maakunnassa Sardinassa ⁽²⁾. Nykyinen omistaja on PC Holding, Ottana Energian rahoitusyhtiö, joka kuuluu luonnolliselle henkilölle eikä harjoita juuri muuta toimintaa.
- (8) Ottana Energiassa on 115 työntekijää, ja pelastamistukea koskevan päätöksen mukaan yritystä voidaan pitää pk-yrityksenä ⁽³⁾. Koska työntekijöitä on yli 50, kyseessä ei ole pieni yritys.
- (9) Ottana Energia hallinnoi lämpövoimalaa, joka toimittaa sähköä ja lämpöä Ottanan teollisuusalueen tarpeisiin. Voimala tuottaa sähkön lisäksi vesihöyryä, vettä, typpeä ja paineilmaa. Painehöyryn tuotantoa varten voimalassa on kaksi identtistä höyrykattilaa ja lisäksi kaksi turbiinia, jotka tuottavat sähköä ja höyryä kahdella eri paineella.
- (10) Sähkömarkkinoilla Ottana Energia oli aiemmin mukana sähköpörssissä ja myi sähköä spot-markkinoilla lähinnä kulutuspiikkien aikana. Ottana Energian tuotantokapasiteetti on 140 MW, josta se myi keskimäärin 30 MW. Tämän perusteella komissio katsoo, että Ottana Energian markkinaosuus oli 5 prosenttia yrityksen tuotantokapasiteetista ja 4 prosenttia koko Sardinian sähkömarkkinoiden tuotannosta.
- (11) Vuonna 2005 Ottana Energialla oli taloudellisia vaikeuksia, joiden vuoksi sillä ei ollut varaa maksaa polttoainekuluja. Polttoaineen hinta oli näet noussut niin, että kun se vuonna 2004 oli 140 euroa tonnilta, vuoden 2006 alkupuoliskolla hinta oli 279 euroa tonnilta. Öljyn hinnan nousu muodosti noin 85 prosenttia yrityksen kuluista. Tällä perusteella arvioitiin, että vuoden 2006 alkupuoliskolla yritys tarvitsisi noin 5 miljoonaa euroa toiminnan ylläpitämiseen.

2. Toimenpide

- (12) Ottana Energia sai 29 päivänä joulukuuta 2005 taloudellisen kehittämisen ministeriöltä takauksen viiden miljoonan euron lainaa varten. Elokuussa 2006 ministeriö jatkoi kyseistä takausta, joka liittyi rakenneuudistussuunnitelman perusteella rakenneuudistustukena myönnettävään lainaan.
- (13) Italian viranomaiset ovat sittemmin ilmoittaneet, että laina on tarkoitus maksaa takaisin viiden vuoden aikana vuosina 2009–2014, miljoonan euron vuosierinä.

3. Rakenneuudistussuunnitelma

- (14) Nykyisen rakenneuudistussuunnitelman ensimmäinen versio laadittiin kesäkuussa 2006. Taloudellisen kehittämisen ministeriön alainen komitea hyväksyi suunnitelman elokuussa 2006 sillä ehdolla, että komissio antaisi sille lopullisen hyväksyntänsä. Tämän jälkeen suunnitelma toimitettiin Sardinian alueviranomaisille ja ammattijärjestöille, jotka hyväksyivät sen 9 päivänä tammikuuta 2007. Samalla Sardinian alueviranomaiset sitoutuivat myöntämään suunnitelman kakkosvaiheen edellyttämät luvat mahdollisimman pian.

⁽¹⁾ EUVL C 122, 2.6.2007, s. 22.

⁽²⁾ Voimala on rakennettu vuonna 1970, minkä jälkeen se on vaihtanut omistajaa useaan otteeseen, kuten menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä todetaan (ks. ed. alaviite 1).

⁽³⁾ Mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä 6 päivänä toukokuuta 2003 annetun komission suosituksen liitteessä olevan 2 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan 3 kohdan nojalla (EUVL L 124, 20.5.2003, s. 36).

- (15) Rakenneuudistussuunnitelma perustuu tunnetun konsulttiyrityksen Electrowatt-Econo-Pöyryn laatimaan toteutettavuustutkimukseen, jossa selvitettiin useita vaihtoehtoja voimalan polttoainelähteen vaihtamiseksi. Tutkimusta on sittemmin täydennetty markkinaselvityksellä.
- (16) Rakenneuudistussuunnitelman mukaan Ottana Energian ongelmien suurin syy on sen riippuvuus polttoaineena käytettävästä öljystä ja siitä, että yritys ei voi siirtää öljyn hinnan noususta aiheutuvia lisämenoja sähkön hintaan. Sardinian sähkövaranto muodostuu pääasiallisesti hiilivoimaloista, joiden kulut ovat alemmat kuin öljyä käyttävillä voimaloilla. Tämän vuoksi Ottanan on pyrittävä supistamaan välittömiä kuluja, erityisesti polttoaineeseen ja kuljetuksiin liittyviä kuluja. Yritys on laatinut suunnitelman sähkövoimalan polttoainelähteen vaihtamista varten.
- (17) Tätä varten Italian viranomaiset toimittivat komissiolle suunnitelman yrityksen tulevasta kehittämisestä. Sen mukaan yrityksessä on tarkoitus toteuttaa rakenneuudistus kahdessa vaiheessa. Kolmas rakenneuudistusvaihe on valinnainen, eikä siihen myönnetä valtiontukea eikä muutakaan rakenneuudistussuunnitelmassa mainittua rahoitusta. Komissio katsoo tämän perusteella, että rakenneuudistus toteutetaan ensimmäisen ja toisen vaiheen myötä niin, että se päättyy vuonna 2014, jolloin tuki maksetaan takaisin.
- (18) Parhaillaan käynnissä olevassa ensimmäisessä vaiheessa on tarkoitus kunnostaa yksi voimalan lämpökattiloista niin, että siinä voidaan käyttää polttoaineena nestemäistä hiiltä, kun taas toinen lämpökattila toimii edelleen polttoöljyllä. Lisäksi on laadittu automaattinen valvontajärjestelmä sähköntuotannon kuormituksen seurantaan varten. Järjestelmän ansiosta voimala voi toimia sähköverkon tehonsäätöpalvelujen markkinoilla. Voimalaan on myös tarkoitus asentaa uudenaikainen käänteistä osmoosia hyödyntävä järjestelmä.
- (19) Sähkön- ja lämmönjakelun alalla Ottana Energia on pyrkinyt suuntaamaan tuotantonsa palveluihin, joilla on suurempi lisäarvo. Ottana Energia on myös mukauttanut sähköntuotantoaan siirtymällä spot-markkinoilta (seuraavana päivänä käytettävän sähkön myynti) ⁽¹⁾ säätösähkömarkkinoille ⁽²⁾, joilla kaupankäynnin kohteena ovat Ottana Energian sähkövoimalan kansallisen siirtoverkon haltijalle tarjoamat, verkon taajuuden ja jännitteen valvontaan liittyvät palvelut. Säätösähkömarkkinoilla toimiminen on yleensä sähköntuottajille kannattavampaa, koska markkinat ovat erittäin keskittyneet ja toimitussopimukset ovat pitkäaikaisia.
- (20) Rakenneuudistuksen toisessa vaiheessa toista generaattoria muutetaan niin, että sen polttoaineena voidaan käyttää polttoöljyn sijasta kasviperäistä öljyä. Tämä vähentää päästöjä, minkä ansiosta yritys voi ostaa ja myydä ns. vihreitä sertifikaatteja. Tämä näyttäisi olevan rakenneuudistussuunnitelman onnistumisen kannalta välttämätöntä, sillä näin voidaan kompensoida biopolttoaineen korkeampia kustannuksia suhteessa fossiilisiin polttoaineisiin. Ainakaan toistaiseksi tätä hintaeroa ei ole mahdollista tasapainottaa valmisteveron palautuksilla, koska niihin ei ole myönnetty lupaa. Teknisen rakenneuudistuksen yhteydessä voimalaan myös asennetaan uusi laite, jonka avulla voidaan tuottaa sähköä kasviperäisestä öljystä.
- (21) Ottana Energia perusti rakenneuudistuksen toiseen vaiheeseen liittyvien investointien toteuttamista varten vuoden 2007 alussa Biopower Sardegna S.r.l. -nimisen yhteisyrityksen, jonka toisena osapuolena on Alto Adigen maakunnan johtava energiayritys, Bolzanossa toimiva Azienda Energetica Etschwerke AG (AE-EW). Yhteisyrityksen oma pääoma on 14,5 miljoonaa euroa, josta 8,5 miljoonaa euroa muodostuu käteisvaroista ja 6 miljoonaa euroa Ottana Energian infrastruktuurista ja laitteista. 8,5 miljoonan euron käteisvaroihin sisältyy PC Holdingilta saatu 1,4 miljoonaa euroa ja AE-EW:ltä saatu 7,1 miljoonan euron varainsiirto. Näin ollen PC Holdingilla on Biopowerissa määräysvaltaa paitsi 10 prosentin suoran omistuksen perusteella myös siksi, että se omistaa 41 prosenttia Ottana Energiasta. Rahoitusyhtiön vaatimuksesta yhteisyrityksen oma pääoma on 25 prosenttia hankkeen kokonaiskustannuksista.
- (22) Sardinian aluehallituksen ja ammattijärjestöjen kanssa tehdyn sopimuksen mukaan yrityksestä vähennetään 45 työpaikkaa muun muassa varhaiseläkejärjestelyjen avulla.

⁽¹⁾ Spot-markkinoilla kaupankäynnin kohteena on sähkö.

⁽²⁾ Säätösähkömarkkinoiden kohteena on se sähkömäärä, joka tarvitaan kansallisen verkon tehotasapainon ylläpitämiseksi. Sähköntoimitukset tapahtuvat kansallisen siirtoverkon haltijan pyynnöstä toimituksista tehdyn pitkäaikaisen sopimuksen perusteella. Spot-markkinoilla sen sijaan sähköä toimitetaan päivittäisen tarjouskilpailun perusteella.

- (23) Rakenneuudistuksen ensimmäisen ja toisen vaiheen kokonaiskustannukset ovat seuraavat:

Taulukko 1

Rakenneuudistuksen kustannukset

(euroa)

Rakenneuudistustoimi	Arviodut kustannukset	Rahoitus
Voimalan modernisointi	900 000	Oma rahoitus
Työvoiman vähentäminen	1 000 000	Oma rahoitus
1.vaihe: nestemäisen hiilen käyttö	1 090 000	Oma rahoitus
2.vaihe: kasviperäisen öljyn käyttö polttoaineena	42 300 000	Oma rahoitus 25 %, josta — 51 % Ottana Energia/PC Holding — 49 % AE-EW 75 % pankkirahoitus

- (24) Italian viranomaiset ovat täsmentäneet, että ensimmäisen vaiheen omarahoitus muodostuu yritysten kassavirroista saatavista varoista ja että se toteutetaan vuosina 2006–2008. Toinen vaihe rahoitetaan uuden osakkaan osuudella, AE-EW:n takaamalla pankkilainalla ja koneiden panttauksilla.
- (25) Italian viranomaisten mukaan yrityksen sisäinen tuottavuusaste on rakenneuudistuksen toisessa vaiheessa poikkeuksellisen korkea (25 %) ja nettonykyarvo huomattava. Italian viranomaiset ovat päivittäneet talousennusteitaan myös kannattavuusnäköymien osalta. Ne ovat selittäneet, että vaikka toisen vaiheen talousennuste jatkuu vuoden 2020 loppuun saakka, yrityksen liiketuloksen pitäisi olla positiivinen jo vuodesta 2010 alkaen. Lisäksi Ottana Energian pitäisi saavuttaa vuodesta 2010 alkaen keskimäärin 2 prosentin ja vuodesta 2011 alkaen keskimäärin 3 prosentin pääomatuotto, mikä Italian viranomaisten mukaan olisi vähintään yhtä suuri tai suurempi kuin kilpailijoilla, joilla se olisi 2 prosenttia.
- (26) Rakenneuudistuksen kolmannessa vaiheessa voimalan on tarkoitus ryhtyä käyttämään maakaasua, jota johdettaisiin nk. GASLI-kaasuputken kautta Algeriasta Sardinian kautta Italiaan (putken on määrä valmistua aikaisintaan vuonna 2009). Koska rakennusohjelmaa ei ole vielä lopullisesti vahvistettu, tämä vaihe on vasta hahmotelma. Sama koskee hankkeen rahoitusta, johon tarvittaisiin arviolta noin 250 miljoonaa euroa. Tämän vaiheen loppuunsaattamisen jälkeen Ottana Energia suunnittelee korvaavansa nykyiset polttoöljyllä toimivat turbiinit ja lämpökattilat uudella kaasuvoimalalla. Kasviperäistä öljyä on kuitenkin tarkoitus käyttää edelleen ainakin vihreän sertifikaatin voimassaoloajan eli 12 vuotta (vuoden 2021 loppuun asti, jos voimassaoloaika alkaa vuoden 2008 lopulla).

III MENETTELYN ALOITTAMISEN PERUSTEET

- (27) Komissio huomauttaa menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään, että pelastamistukea ei ollut lopetettu. Tämän vuoksi komissio katsoi, että pelastamistuki oli myönnetty sääntöjenvastaisesti, minkä vuoksi sen täytyi aloittaa valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi annettujen yhteisöjen suuntaviivojen ⁽¹⁾ 27 kohdassa tarkoitettu menettely.
- (28) Komissio totesi, ettei ollut selvää, miten pelastamistuen sääntöjenvastainen jatkaminen voisi olla yhteismarkkinoille soveltuvaa rakenneuudistustukea, kun rakenneuudistussuunnitelmassa ei selosteta, miten yritys aikoi palauttaa pitkän aikavälin elinkelpoisuutensa. Komissio katsoi erityisesti, ettei se ollut saanut tarkkoja tietoja rakenneuudistusstrategiasta, ennusteita yrityksen odotettavissa olevasta tuloksesta, vahvistusta huomattavasta omasta rahoitusosuudesta eikä vastasuoritteista. Tämän vuoksi komissio kehotti Italian viranomaisia vastaamaan sen aiemmin esittämiin lukuisiin kysymyksiin.

⁽¹⁾ EUVL C 244, 1.10.2004, s. 2.

- (29) Komissio suhtautui epäilevästi myös siihen, oliko pelastamistukea todella tarpeen jatkaa alun perin suunnitelluista 12 vuodesta. Tuen jatkaminen herätti epäilyksen siitä, ettei tukea ollut rajattu välttämättömään. Myös tiedot yrityksen omasta rahoitusosuudesta vaikuttivat riittämättömiltä, sillä Italian viranomaisten toimittama rakenneuudistussuunnitelma ja sen selitykset osoittavat pelkästään sen, että yritys osallistuu rakenneuudistuksen kustannuksiin sekä omilla varoillaan että uudelta ulkopuoliselta osakkaalta saatavalla tuella täsmentämättä sen tarkemmin, mistä kyseiset varat saadaan.
- (30) Komissio ei myöskään voinut hyväksyä vastasuoritteita, koska niitä ei mainita rakenneuudistussuunnitelmassa lainkaan.

IV ITALIAN ESITTÄMÄT HUOMAUTUKSET

- (31) Huomautuksissaan Italian viranomaiset toimittivat lisätietoja rakenneuudistussuunnitelmasta. Ne esittivät muun muassa:
- toteutettavuustutkimuksen nykyisen strategian valinnan tueksi,
 - markkinatutkimuksen, jonka mukaan Sardinian energiamarkkinoilla ei ole ylikapasiteettia,
 - tietoja rakenneuudistussuunnitelman ensimmäisen ja toisen vaiheen toteuttamisesta johdanto-osan 17 kappaleen mukaisesti,
 - tietoja uuden osakkaan sitoumuksesta sekä toisen vaiheen rahoituksesta johdanto-osan 21 kappaleen ja sitä seuraavien kappaleiden mukaisesti,
 - yrityksen talousennusteiden päivityksen johdanto-osan 25 kappaleen mukaisesti.
- (32) Italian viranomaiset ovat ehdottaneet seuraavia vastasuoritteita:
- [...] (*)
 - [...] tiloista luopuminen vuoden 2010 loppuun mennessä.
- (33) Ensimmäisen kohdan osalta Italian viranomaiset selittivät, että Ottana Energian merkitykselliset markkinat ovat vaihtuneet ja siten myös sen kilpailijat. [...]. Kyseiset tilat eivät ole yrityksen toiminnan kannalta keskeisiä, joten niiden myynti soveltuu vastasuoritteeksi. [...].
- (34) Lisäksi Italian viranomaiset vakuuttavat, että vaikka voimalan suunniteltu kokonaistuotantokapasiteetti on 140 MW, Ottana sitoutuu tuottamaan enintään 90 MW rakenneuudistuksen kolmannen vaiheen eli vuoden 2012 alkuun mennessä.
- (35) Italian viranomaiset takaavat myös, että Ottana Energia maksaa vuosina 2009–2014 takaisin miljoona euroa vuodessa. Yritykselle ei myöskään myönnetä muuta tukea ennen kuin se on maksanut saamansa viisi miljoonaa euroa kokonaan takaisin.

V ARVIOINTI

1. Tuen olemassaolo

- (36) Kuten 6 päivänä joulukuuta tehdyssä päätöksessä todetaan, toimenpide on perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua⁽¹⁾ antamalla Ottana Energialle etua ja vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (johdanto-osan 12–15 kappale). Ilman valtion takausta Ottana Energia tuskin olisi saanut markkinoilta lainaa samoin ehdoin.

(*) Luottamuksellisia tietoja.

⁽¹⁾ Yhteisön sähkömarkkinat on osittain vapautettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/92/EY (EYVL L 27, 30.1.1997, s. 20) voimaantulon myötä, minkä vuoksi sähköntuottajien on mahdollista kilpailla keskenään. Tämän vuoksi toimenpide voi parantaa Ottana Energian asemaa suhteessa EU:n alueella toimiviin kilpailijoihin, mikä voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

2. Soveltuvuus yhteismarkkinoille

- (37) Jos tuki katsotaan pelastamistueksi, sitä on pidettävä sääntöjenvastaisena 9 päivästä tammikuuta 2007 alkaen, koska sitä ei ollut maksettu takaisin 8 päivään tammikuuta 2007 mennessä (ks. johdanto-osan 3 kappale).
- (38) Tämä ei yksinään riitä osoittamaan, että tuki ei sovellu yhteismarkkinoille, vaan lisäksi on osoitettava, että tuki ei sovellu yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista syistä. Tämä merkitsee sitä, että komission on arvioitava toimenpiteen soveltuvuus yhteismarkkinoille kaikkien muiden asiaa koskevien perusteiden nojalla.⁽¹⁾ Suuntaviivojen 20 kohdan nojalla nämä perusteet rajoittuvat niihin, jotka on lueteltu suuntaviivoissa. Tämän vuoksi sääntöjenvastainen pelastamistuki voidaan katsoa rakenneuudistustueksi.
- (39) Menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään komissio katsoi, että tuen on täytettävä suuntaviivojen 32–51 kohdassa vahvistetut edellytykset ja erityisesti ne, jotka koskevat yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamiseen tähtäävän rakenneuudistussuunnitelman esittämistä ja sitä, että tuki rajoittuu välttämättömään eikä aiheuta kohtuutonta kilpailun vääristymistä. Menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä komissio ilmoitti suhtautuvansa näiden edellytysten täyttymiseen epäilevästi, mutta tutkimus on osoittanut edellytysten täyttyvän.

Tukikelpoisuus

- (40) Tutkimuksen yhteydessä on käynyt ilmi ennen muuta se, että Ottana Energia on vaikeuksissa oleva yritys. Komissio totesi pelastamistukea koskevassa päätöksessä, että Ottana Energialle voidaan myöntää rakenneuudistustukea. Samassa päätöksessä se kuitenkin pohti, oliko tilanne muuttunut, koska yrityksen oli onnistunut saada lainaa rakenneuudistuksen rahoittamista varten. Nämä epäilykset ovat kuitenkin hälvenneet, sillä Italian viranomaiset ovat osoittaneet, että sen lisäksi, että laina myönnettiin yrityksen pelastamista varten, Ottana Energia ei pystyisi maksamaan tukea takaisin rakenneuudistuskauden aikana. Koska Ottana Energian pitäisi saada merkittäviä tuloja vasta vuonna 2008, pankit eivät olisi ilman takausta antaneet yrityksen toteuttaa edes rakenneuudistuksen ensimmäistä vaihetta, vaan se olisi ollut vaarassa joutua suuntaviivojen 10 kohdan c alakohdassa tarkoitettuun maksukyvyttömyystilaan.
- (41) Tutkimuksessa on myös käynyt ilmi, että Ottana Energian omistava PC Holding ei pystynyt yksinään antamaan sille rakenneuudistusta varten tarvittavia varoja, minkä vuoksi tuen tukikelpoisuus ei ole ristiriidassa suuntaviivojen 13 kohdan kanssa.

Rakenneuudistussuunnitelma ja elinkelpoisuuden palautuminen

- (42) Komissio epäili menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä, oliko yrityksellä rakenneuudistussuunnitelmaa, jonka avulla se pystyisi palauttamaan pitkän aikavälin elinkelpoisuutensa.
- (43) Italian viranomaiset ovat sittemmin tämentäneet rakenneuudistussuunnitelmaa ja toimittaneet puuttuvat tiedot, jotka osoittavat sen olevan tarkoituksenmukainen. Komissio toteaa ensinnäkin, että rakenneuudistussuunnitelma perustuu toteutettavuustutkimukseen, jonka mukaan nykyisen strategian valinta on perusteltu (tutkimus oli olemassa jo vuonna 2006, sitä ei vain toimitettu komissiolle). Toiseksi Italian viranomaiset ovat selittäneet, että rakenneuudistussuunnitelman ensimmäinen ja toinen vaihe täydentävät toisiaan. Ne eivät siis ole vaihtoehtoisia, kuten komissio oli alun perin ymmärtänyt (vaihtoehtoinen on ainoastaan kolmas vaihe vuoden 2020 jälkeen). Kolmanneksi Italian viranomaiset ovat selittäneet, että tuensaaja on löytänyt uuden osakkaan mukaan rahoittamaan toista vaihetta, kuten johdanto-osan 21 kappaleessa selostetaan. Lopuksi on todettu, että jo rakenneuudistussuunnitelman toinen vaihe antaa tuensaajalle edellytykset palauttaa elinkelpoisuutensa ja että kyseiselle hankkeelle tarvittava hyväksyntä saataneen aivan lähiaikoina.
- (44) Tällä perusteella komissio voi nyt yksilöidä sisäiset toimenpiteet, joiden mukaisesti yrityksen toiminta on suunnattava uudelleen. Niihin kuuluu ennen muuta kalliin polttoöljyn korvaaminen nestemäisellä hiilellä. Myös sähkötoimitusten siirtäminen spot-markkinoilta säätösähkömarkkinoille on edistänyt yrityksen elinkelpoisuuden palautumista, koska viimeksi mainitut markkinat ovat Ottana Energian kannalta tuottoisammat siksi, että ne eivät ole niin alttiit hintojen ja toimitusmäärien vaihtelulle.
- (45) Toiseksi komissio katsoo, että myös uudet investoinnit bioenergiaan ovat kannattavia. Niiden avulla yrityksen pitäisi pystyä saavuttamaan erityisen korkea tuottavuusaste, ja niiden nettonykyarvo on huomattava (johdanto-osan 25 kappale).

⁽¹⁾ Tämä on komission vakiintunut käytäntö. Ks. asiassa C 23/2006, Technologie Buczek, päätös 2008/344/EY (EUVL L 116, 30.4.2008, s. 26).

- (46) Kaiken kaikkiaan Italian viranomaiset ovat osoittaneet, että odotettavissa olevia sähköntoimituksia koskevien ennusteiden perusteella (jotka voivat toki muuttua) ja vihreistä sertifikaateista saatavien tulojen ansiosta yritys voi saavuttaa huomattavat tulot vuodesta 2008 alkaen. On myös osoitettu, että Ottana Energian käyttökäteen pitäisi olla positiivinen ja yrityksen pitäisi tuottaa voittoa vuodesta 2010 alkaen. Myös pääomatuoton pitäisi olla vuodesta 2010 ainakin yhtä suuri kuin kilpailijoilla (ks. johdanto-osan 25 kappale). Tällä perusteella komissio katsoo, että Ottana Energia pystyy palauttamaan pitkän aikavälin elinkelpoisuutensa.
- (47) Koska kaikki rakenneuudistussuunnitelmaa varten tarvittavat tekijät olivat olemassa jo 9 päivänä tammikuuta 2007, jolloin alueviranomainen ne hyväksyi, ja koska ne jo tuolloin loivat edellytykset Ottana Energian elinkelpoisuuden palauttamiseksi, toisin kuin menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä oletettiin, komissio katsoo nyt, että rakenneuudistussuunnitelma on jatkoa pelastamistoi-
mille.
- (48) Italian taloudellisen kehittämisen ministeriön alainen komitea on hyväksynyt rakenneuudistussuunnitelman ministeriön esityksen pohjalta ja ehdottanut, että pelastamistukitoimenpidettä jatkettaisiin edellyttäen, että komissio hyväksyy sen. Suuntaviivojen 59 kohdan mukaan pk-yritysten rakenneuudistussuunnitelmaa ei kuitenkaan tarvitse esittää komission hyväksyttäväksi. Rakenneuudistussuunnitelmaa ei kuitenkaan voida pitää yhteismarkkinoille soveltumattomana pelkästään tällaisen menettelyyn liittyvän epäjohdonmukaisuuden vuoksi.

Oma rahoitusosuus ja tuen rajaaminen välttämättömään

- (49) Menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään komissio pohti, oliko yrityksen oma rahoitusosuus rakenneuudistuksen kustannuksista niin suuri kuin suuntaviivojen 44 kohdassa edellytetään ja oliko tuki rajattu välttämättömään, kun se oli määrä maksaa takaisin vasta 12 vuoden kuluttua.
- (50) Italian viranomaiset ovat sittemmin osoittaneet, että yrityksen oma rahoitusosuus on merkittävä. Tämä ei kuitenkaan koske rakenneuudistussuunnitelman ensimmäistä vaihetta, joka on rahoitettu yrityksen tavanomaisen kassavirran perusteella, mitä ei voida pitää omana rahoitusosuutena, vaan sen on katsottava muodostuvan valtiontuesta.⁽¹⁾ Rakenneuudistussuunnitelman toinen vaihe sen sijaan on rahoitettu kokonaan yrityksen omin varoin eli oman pääoman ja ulkopuolisen rahoituksen avulla; ulkopuolisen rahoituksen vakuutena olivat joko osakkailta saatu takaus tai yrityksen tuotantoresurssit (eikä valtion takaus). Kun otetaan huomioon, että rakenneuudistuksen kustannukset ovat noin 50 miljoonaa euroa, josta 5 miljoonaa on rahoitettu valtiontuella ja 42,3 miljoonaa yrityksen omin varoin (ks. johdanto-osan 23 kappale), Ottana Energian oma rahoitusosuus on yli 80 prosenttia. Se on selvästi enemmän kuin suuntaviivojen 44 kohdassa vahvistettu vähimmäismäärä.
- (51) Ottana Energia on myös lyhentänyt pelastamistukeen liittyvän lainan takaisinmaksuaikaa. Tuki on tarkoitus maksaa takaisin vuosina 2009–2014 miljoonan euron erissä. Tämä vaikuttaa kohtuulliselta, kun otetaan huomioon, että yrityksen pitäisi saavuttaa huomattava liikevaihto vuodesta 2008 alkaen.

Vastasuoritteet

- (52) Komissio yksilöi tutkimuksen aikana erilaisia vastasuoritteita, joiden avulla voidaan lieventää tuen kilpailijoille aiheuttamia kielteisiä vaikutuksia.
- (53) Komissio toteaa, että vastasuoritteeksi kelpaa ennen muuta [...] toimitiloista luopuminen, koska kyseiset toiminnot ovat Italian viranomaisten mukaan kannattavia. Komissio katsoo kuitenkin, että [...] turvautuminen merkittävässä määrin ei käy vastasuoritteeksi, koska kyseessä on joka tapauksessa toimenpide, josta todennäköisesti on yritykselle etua, joten kyseessä ei ole sen kannalta mikään uhraus.
- (54) Komissio huomauttaa myös, että Ottana Energia ei voi supistaa kapasiteettiaan, koska sillä on vain kaksi lämpökattilaa, jotka tarvitaan yrityksen elinkelpoisuuden palauttamiseen. Tämän vuoksi tässä tapauksessa on mahdollista ainoastaan vähentää tuotantoa. Sekä yritys että Italian viranomaiset ovatkin sitoutuneet toteuttamaan nämä toimenpiteet, jotka voidaan tällä perusteella hyväksyä vastasuoritteiksi.

⁽¹⁾ Suuntaviivojen 43 kohta. Ks. komission päätös 2002/185/EY asiassa C 19/2000, Technische Glaswerke Ilmenau (EYVL L 62, 5.3.2002, s. 30) johdanto-osan 106 kohta.

- (55) Komissio katsoo, että vastasuoritteet ovat riittäviä lieventämään tuen kilpailijoille mahdollisesti aiheuttamia kielteisiä vaikutuksia, koska tuensaaja on pieni yritys ja sen asema Sardinian sähkömarkkinoille on kilpailijoihin nähden merkityksetön. Sitä paitsi Ottana Energian toiminnan jatkuminen edistää osaltaan kilpailun vakiintumista Sardinian sähkömarkkinoilla, koska yritys on itse asiassa ainoa vaihtoehtoinen energiantoimittaja markkinoiden hallitsevien sähköntoimittajien Enelin ja Endessan ohella (niillä on yli 95 prosentin osuus markkinoista). Tämän perusteella Ottana Energian tulo [...] vain kiihdyttää kilpailua näillä erittäin keskittyneillä markkinoilla.
- (56) Komissio ei myöskään voi vahvistaa menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä esittämäänsä huomiota, jonka mukaan Sardinian sähkömarkkinoilla olisi ylikapasiteettia. Vaikka ylikapasiteettia todellisuudessa on, sen tarkoituksena on pelkästään pitää yllä tiettyä varantoa saaren sähköntuotannossa.
- (57) Lopuksi komissio pitää erityisen tärkeänä sitoumusta, jonka mukaan Ottana Energialle ei saa myöntää muita investointitukia ennen vuotta 2014. Komissio huomauttaa tässä yhteydessä, että Sardinian sähkömarkkinat ovat muuttumassa erityisesti GASLI-kaasuputken rakentamisen myötä. Lisäksi Sardinia on tarkoitus liittää mantereeseen erityisen voimakkaan kaapelin avulla. Tuossa vaiheessa Sardinian sähkömarkkinat avautuvat nykyistä laajemmin kilpailulle ja ovat siten myös alttiimmat valtiontukien aiheuttamille vääristymille. Edellä mainittu sitoumus kuitenkin takaa sen, ettei rakenneuudistussuunnitelman kolmannessa vaiheessa esiinny vääristymistä, koska rakenneuudistustuki on maksettava takaisin ennen kolmannen vaiheen aloittamista eikä sitä voida korvata muilla rakenneuudistus- tai investointituilla.

Tuen ainutkertaisuus

- (58) Suuntaviivojen 72 ja sitä seuraavissa kohdissa tarkoitettu tuen ainutkertaisuutta koskeva edellytys täyttyy, koska Ottana Energia ei ole aiemmin saanut pelastamistukea eikä rakenneuudistustukea. Kun otetaan huomioon erityisesti se, että kaikki rakenneuudistussuunnitelmassa mainitut tekijät olivat olemassa jo 9 päivänä tammikuuta 2007, komissio katsoo nyt, että rakenneuudistussuunnitelma on jatkoa pelastamistuella. Näin ollen kyseessä on suuntaviivojen 73 kohdan a alakohdassa tarkoitettu yksittäinen rakenneuudistustoimi, jota ei ole suljettu ainutkertaisen tuen myöntämisedellytysten ulkopuolelle.

Täytäntöönpano ja valvonta

- (59) Ottana Energian on pantava rakenneuudistussuunnitelma täytäntöön kokonaisuudessaan suuntaviivojen 47 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Komissiolle on ilmoitettava edellä mainittujen vastasuoritteiden toteuttamisen etenemisestä suuntaviivojen 50 ja 51 kohdassa esitetyllä tavalla.

VI PÄÄTELMÄT

- (60) Edellä esitetyn perusteella komissio katsoo, että kyseistä tukea voidaan pitää rakenneuudistustukena. Tuki on välitöntä jatkoa pelastamistuella. Tämän perusteella komissio katsoo, että vaikka Italia on toteuttanut Ottana Energialle myönnetyn rakenneuudistustuen sääntöjenvastaisesti perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan määräyksiä rikkoen, kyseinen valtiontuki soveltuu yhteismarkkinoille,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Valtiontuki, jonka Italia on myöntänyt Ottana Energia S.r.l.:lle, soveltuu yhteismarkkinoille EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan ja valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi vuonna 2004 annettujen yhteisöjen suuntaviivojen mukaisesti, 2 artiklassa lueteltuja edellytyksiä lukuun ottamatta.

2 artikla

1. Rakenneuudistussuunnitelma on pantava täytäntöön kokonaisuudessaan, ja kaikki sen toteutumisen edellytyksenä olevat toimenpiteet on pantava täytäntöön.

2. Italia toteuttaa tarvittavat toimet sen varmistamiseksi, että yritys luopuu [...] toimitiloista vuoden 2010 loppuun mennessä.

3. Italia toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, jotta seuraavia sitoumuksia noudatetaan:
- a) Ottana Energia S.r.l.:n tuotanto on enintään 90 MW suunnitellusta 140 MW:n kokonaistuotantokapasiteetista ennen rakenneuudistuksen kolmannen vaiheen alkua eli vuoden 2012 alkuun saakka.
 - b) Ottana Energia S.r.l. maksaa 29 päivänä joulukuuta 2005 saamansa 5 miljoonan euron lainan takaisin vuosina 2009–2014 miljoonan euron vuotuisina erinä eikä ota vastaan muita tukia ennen kuin tämä 5 miljoonan euron laina on maksettu kokonaan takaisin.
4. Edellä 1, 2 ja 3 kohdassa asetettujen ehtojen noudattamisen valvontaa varten Italia toimittaa rakenneuudistussuunnitelman ja tehtyjen sitoumusten toteuttamisessa tapahtuneesta edistyksestä lyhyen ilmoituksen jokaisen vuoden lopussa vuoden 2014 loppuun asti.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu Italian tasavallalle.

Tehty Brysselissä 2 päivänä heinäkuuta 2008.

Komission puolesta
Neelie KROES
Komission jäsen
